

# ALKUTUOTANTO (2019)

## Tekijöiden ajatuksia, osa 1 – Näytelmäkirjailija Jonni Pantzar

### Mitä paluu vanhan näytelmätekstisi äärelle on tarkoittanut käytännössä?

Vanhan tekstin äärelle palatessa ei ole enää niin kiinni niissä alkuperäisen kirjoitusajan ajatuksissa ja intentioissa, vaan tekstin näkee tarkemmin sellaisena kuin se on.

*Alkutuotannon* ensimmäinen tekstiversio vuonna 2012 oli aivan liian pitkä ja liian laajalle haarautuva, ja vuoden 2012 esitykseen sitä tiivistettiin ja karsittiin niin paljon kuin vain silloin kykenin. Mutta näytelmä jäi silti hieman turhan pitkäksi. Nyt, joitain vuosia myöhemmin, on paljon helpompi nähdä mitkä asiat ja kohtaukset tekstissä ovat kokonaisuuden kannalta tärkeitä, mikä tarpeellista ja aiheen suuntaista mutta keventävää huumoria, mikä täysin tarpeetonta pyllyilyä, ja mikä jäänteitä joistain ajatuksista jotka ovat jo kokonaisuudesta karsiutuneet.

Myös näytelmän aiheen tarkentaminen vuoden 2012 melko laveasta ihminen–luonto-teemasta siihen miten ihminen on kadottanut käsitykseen itsestään lajina muiden joukossa, osana luontoa, helpotti tekstin karsimista ja tiivistämistä. Toki se vaati myös uusia kohtauksia, ja näyttelijöille uusia eläinhahmoja opeteltavaksi.

### Mitä esimerkiksi olet joutunut tekstin äärellä tällä kertaa ratkomaan?

Vuonna 2012 yksi näytelmän päähenkilöistä, Triturus Cristatus, tunnettiin suomeksi nimellä rupilisko, siitä huolimatta että se ei ole lisko vaan sammakkoeläin. Vuonna 2013 entiset vesiliskojen heimoon kuuluneet lajit nimettiin mantereiksi, ja rupiliskosta tuli virallisesti rupimanteri.

Asiaa tiukasti harkittuani olen päätenyt käyttämään vanhaa nimimuotoa, sitä muotoa jota ELY-keskus käytti vuonna 2011 suojelupäätöskirjeessään sekä todelliselle näyttelijä-Tommille että samannimiselle roolihenkilölle. Siis rupilisko. Hahmo itse toki tietää olevansa sammakkoeläin, täysin riippumatta siitä millä nimellä ihminen häntä näytelmässä kutsuukaan.

### Mikä määrittää omaa luonto- tai metsäsuhdettasi?

Pentti Linkolan jo 70-luvulla toteama ihmisen toiminnan, erityisesti koneellisen metsätalouden tuhoava vaikutus suomalaiseen metsäluontoon ja sen monimuotoisuuteen on tällä vuosituhannella tuskallisen ilmeistä. Luonnontilaista metsää ei löydä enää juuri mistään. Suurin osa suurista luonnonsuojelualueista on Lapin alueella, etelämpänä harvat ja pienet kansallispuistot ovat niin suosittuja, että polut on katettava kivituhkalla ja nousuihin rakennettava portaat ettemme aitoa luontokokemusta tavoitellessamme kuluttaisi näitä keitaita puhki. En muista milloin viimeksi olisin ollut tunnin metsässä näkemättä jälkiä nykyaikaisesta metsätaloudesta, monilla suojelualueillakin usein näkyy vielä suojelua edeltävän ajan jäljet ja kannot.

Puuttomalla tunturiylängöllä voi joskus harvoin kokea maiseman ilman ihmisen jälkiä, jos jättää näkemättä horisontissa pistävät linkkitornit, kivenkoloon tungetut roskat, tuntureiden huippujen sortuneet kolmiomittaustornit, ja itsensä.

### Jos Alkutuotannon aiheisiin haluaisi perehtyä syvemmin, mihin suosittelet tutustumaan?

Jos Yuval Noah Hararin *Sapiens* (2011) on tuttu, kannattaa katsoa mitä Erkki Pulliainen on sanonut samoista teemoista vuosituhannen alussa kirjassaan *Kolmas globalisaatio* (2003). Linkolan *Johdatus 1990-luvun ajatteluun* (1989) tulisi olla pakollista lukemista kaikille, oli sitten mitä mieltä tahansa hänen filosofiastaan. Linkolan kanssa romanttisesti rinnakkain sopii vaikkapa H. D. Thoreaun perusteos *Walden – elämää metsässä* (1854).

---

*Vuonna 2012 kantaesitetyn Alkutuotannon päivitetyn version ensi-ilta on 15.2.2019 Lahden kaupunginteatterin Eero-näyttämöllä. Esitys on Teatteri 2.0:n, Lahden ja Joensuun kaupunginteattereiden yhteistuotanto.*